

כולל רב פעלים "בן איש חי"

בית כנסת קירבון גלויות
נוסד 1975 רז"ה האזנים זיג"ר 5 ראשלי"צ

בראשות הרח"ג הנזק קבלן שליט"א
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

מפטידין: "כה אמר ה'"
ביום ד' בערב מדליקין נר חנוכה
שבת שלום
נא לשמור על קדושת הגליון!

הַיָּשׁוּב

הדלקת נרות: 16:20
מוצאי שבת: 17:21
מוצאי שבת ר"ת: 17:54

מי שיש לו מזל לא צריך שכל!?

ילד שפוחד בחושך, שאיך שהוא חושב שאבא שלו רוצה לקום לרגע, הוא רק יחזיק בו יותר חזק, כך נהג יוסף.

אז כביכול לריבון העולמים "לא היתה ברירה" והוא היה איתו בכל רגע נתון ועזר לו בכל עניין. אם אתה לוקח את ה' איתך לכל מקום, הוא יבוא! רק תזמין!! ואם לא תתן לו ללכת הוא ישאר...

וכך מבאר הרמב"ן את הפסוק המתאר את הגאולה כולה, ואת טיב היחסים שבינינו לבין ריבון כל עולמים במפגש הראשוני שבין משה לה' בבשורת הגאולה; כשמושה שואל את ה', כשאבוא אל בני ישראל ואומר להם ה' אלוקי אבותיכם נגלה אלי... ואמרו לי מה שמו? מה אומר אליהם? ויאמר ה' אל משה "אהיה אשר אהיה"... והתרגום מתרגם 'אהיה עם מי שאהיה', זה כמו כתב חידה אני אהיה עם מי שאהיה זה ברור, לא? אז מה המשמעות של זה??

משה בעצם שואל את ה'; תמצת לי בבקשה מהי המהות שלך, איך יראו היחסים איתך, וה' עונה לו: אהיה ואלוה את מי שאני נמצא אצלו, מי שאני נמצא אצלו בלב ברגש במחשבה בפה בתפילה ובכל חלק מחלקי ההויה, אני אהיה איתו. וכך כתב הרמב"ם "לפי ערך דעת כל בעל דעה, תהיה ההשגחה בו, והנה האדם השלם בהשגתו אשר לא תחדל דעתו מלחשוב על ה' תמיד, תהיה ההשגחה בו תמיד". זה מאוד עמוק וזה גם פשוט.

האם זה משחרר אותנו מלחשוב? מללמוד? מלהתאמץ? אה לא... ודאי שלא!! כשמתארים את דוד המלך, הנבחר שבנבחרים, הפסוק אומר: "הנה ראיתי בן לישי בית הלחמי, יודע נגן, וגיבור חיל, ואיש מלחמה, ונבון דבר, ואיש תואר, וה' עמו". כלומר אחרי שהוא יודע להבין ולנגן כל דבר, הוא גיבור בענייניו, הוא יודע לתאר כל דבר כפי שהוא, אזי ה' עמו. רש"י בכל מקום אומר שאדם בר מזל - פירושו אדם שיש לו שכל להישמר מבעיות ולהינצל, ובכל מוצאי שבת אנחנו מזכירים את הפסוק: "ויהי דוד לכל דרכיו משכיל, וה' עמו". אחרי שהוא משכיל-ה' עמו.

אז מה השורה התחתונה? המזל לא ירדוף אחרריך! את החלום הזה תגנוז!! אבל זה גם אומר שהוא לא בורה, הוא כאן והוא זמין, אה... וכרגיל, את המשפט שבתחילת העלון צריך לשנות: **מי שיש לו שכל צריך להודות על מזלו הטוב ולהתפלל!!!** (הרה"ג ניר אריאל שליט"א)

מי שיש לו מזל לא צריך שכל, זה משפט ידוע, כולם אומרים את זה על אחרים, עוד לא יצא לי לשמוע בנאדם מצליח שאומר את המשפט הזה על עצמו, הרבה פעמים משתמשים במשפט הזה כתירוץ... כל אלה שאין להם לא מזל וגם לא... כשהם מסבירים לך למה לא שווה ללמוד ולהשקיע, כי מי שיש לו מזל...

אם אלוקים איתך - אין לך מה לדאוג, וואלה! משפט פצצה, שהאמת שלו ברורה, אבל השאלה המהותית היא איך, איך דואגים לזה שה' יהיה איתך, איך מסדרים את זה?

אז הנה בפרשה שלנו מתוארת הצלחתו של יוסף "ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח... וירא אדוניו כי ה' איתו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו". נו, הנה הצלחה ברורה שאפילו גוי מרגיש בה איך יוסף הגיע לזה?

לפני שנענה על השאלה הזו ישנה שאלה נוספת, מאיפה ידע פוטיפר המצרי שההשגחה מלווה את יוסף בכל צעדיו, אם מפני שראה שהוא מצליח בצורה בלתי רגילה, עדיין לא ברור מנין לו שיד ה' היא הנמצאת מאחורי יוסף וכל המאורעות שסביבו, אולי זה דווקא האל של השמש או היאור, אולי זו סתם גאונות, וכי פוטיפר היה בעל מדרגה או בעל אמונה ובטחון עד שידע לייחס את הצלחת מעשי יוסף לבורא עולמים?

והשיבו חכמים: "וירא אדוניו כי ה' אתו", איך ראה? ראה שלא היה שמו של ה' זז מפיו של יוסף!

כשיוסף נכנס לשמש את פוטיפר היה מלחש ונכנס מלחש ויוצא, כלומר מתפלל לפני כל דבר שהוא עושה וכך היה אומר: "ריבון העולמים אתה הוא בטחוני אתה הוא פטרוני, תנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני פוטיפר" וכשהיה פוטיפר אומר לו מזוג לי רותחין, היו רותחין, מזוג לי פושרין, היו פושרין, והיה פוטיפר שואלו מה אתה מלחשש שם? כשפים אתה עושה לי?? ויוסף משיבו: אני מתפלל שאמצא חן בעיניך. איזו ענווה! איזה חיבור לאלוקים!!

כלומר, בקריאה שטחית, נראה לנו שמה שכתוב שה' היה עם יוסף, זהו תיאור מצב המבטא את בחירתו של ה' להיות עם יוסף, שהוא הנבחר על ידי ה', אבל רבותינו מלמדים אותנו להפוך את החשיבה, יוסף פשוט הכריח את ה' להיות איתו, הוא קרא לו בכל רגע, הוא כל דקה אחז בשולי גלימתו, הוא לא נתן לו שניה אחת ללכת, כמו

"וישנאו אותו...": שאלו רב אחד כיצד יכול הוא לקרב את החופשיים ולאהוב אותם כשהם עוברים על כמה עבירות שבתורה? השיב: מוטב שאכשל באהבת חינום מאשר בשנאת חינום. משכיל אחד היה מבאי ביתו של בעל "ערוך השולחן", ר' יחיאל מיכל אפשטיין, ואף הוא היה מקרבו. שאלוהו: הייתכן שהוא מקרב יהודי שעובר על עבירות חמורות שבתורה הרי נאמר משנאיך ה' אשנא? השיב: ייתכן שעל פי דין מחויב אני לשנאו אותו, אבל מה אעשה שאיני יכול לשנאו יהודי.

"ויסיפו עוד שנאו אותנו על חלומותינו ועל דברינו"

צריך ביאור מהו 'ועל דברינו' אילו דברים דיבר מלבד סיפור החלומות?
ביאור העניין כי אמרו חז"ל על עניין החלומות (ברכות נה) 'אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו, שנאמר (דניאל ב טט) אנת מלכא רעיונך על משכבך סליקו'. וכן אמר קהלת (ה.ב) "כי בא החלום ברוב עניין". וא"כ, אחי יוסף אכן האמינו לו שחלם חלומות אלו אלא שסברו שהם באו לו מהרהורי ושאפיות לבו הקלוקלות למלך עליהם ועל אביהם, וכיון שראו בו דין מורד דנו אותו להריגה. ועפ"י מובן גם ששנאו אותו 'על דברינו' היינו על הרהורי ליבו שגרמו לו לחלום.

"ויחלום עוד חלום אחר": יש לשים לב לשינויים הדרמטיים שבין שני החלומות של יוסף. בחלום הראשון-רק האחים משתחוים לו, ואילו בחלום השני גם ההורים משתחוים [השמש והירח].

בחלום הראשון, יוסף אף מיוצג על ידי נמשל 'אלומה'-כלומר ה'אלומות' שהם האחים משתחוים ל'אלומה' שהוא יוסף. ואילו בחלום השני, רק ההורים והאחים מיוצגים על ידי נמשל 'השמש והירח והכוכבים', ואילו יוסף מופיע כעצמו ללא נמשל 'משתחוים לי', והביאור פשוט שני החלומות מייצגים שני השתחויות שהשתחו ליוסף, הפעם הראשונה כשהאחים באו לקנות אוכל-וכבר אנו מבינים מדוע ההורים לא מופיעים בחלום, מהטעם הפשוט שבשעת השתחויה זו הם לא היו ולא השתחו שכן רק האחים ירדו לשבור אוכל. אבל החלום השני מתייחס להשתחויה השנייה שהשתחו כאשר ירדו יעקב ובניו למצרים, שם גם השתחוה יעקב [ובלהה שגדלתו כאמו, ראה ברש"י על הפסוק 'והנה השמש והירח'].

מעתה נבין גם את ההבדל השני, בפעם הראשונה השתחו האחים ליוסף, לא כי כבדוהו כמלך גדול אלא פשוט מאחר שהם רצו 'אוכל' ועליהם היה להשתחוות כדי לקבל את האוכל, יוסף היה מבחינתם 'אלומת תבואה'-אופציה לקבלת אוכל לכן החלום היה אלומות תבואה שמשתחוות לאלומות אחרות, לא כן בפעם השנייה, כשבאו יעקב ובניו למצרים, ההשתחויה הייתה ליוסף כמלך של כבוד, שם החלום היה 'משתחוים לי' לא לאוכל שאני מייצג, אלא לאני עצמי, המלך.

"לכה ואשלחך" (לויג) **"והשיבני דבר"** (לויג): ידע יעקב שאחיו שונאים את יוסף, לפיכך אמר תחילה "לכה ואשלחך", כדי לעשותו שליח להולכה ושליחי מצוה אינם ניזוקים, ומכיוון שיש דעה ששלוחי מצוה אינם ניזוקין רק בהליכתם, לכן אמר לו "והשיבני דבר" שיעשהו שליח גם לחזרה וינצל מהם. (אור החיים הק)

"וישב יעקב": "ביקש יעקב לישב בשלווה קפץ עליו רוגזו של יוסף" (רש"י). בשעת עריכת השולחן הטהור בשבת אצל האדמו"ר מגור ה"בית ישראל", ישב ליד השולחן אחד מן החסידים המכובדים. לפתע, עלה עליו רוגזו של זבוב אחד. הזבוב זמזם בלי הרף סביבו ואף העז מפעם לפעם לנחם מעט על אפו.

ניסה האיש שוב ושוב להעיפו משם, אולם הזבוב ערך סיבוב קצר וחזר להטרידו. לבסוף כאשר החל העניין להימאס עליו, הניף האיש את ידו והיכה בזבוב שנפל מת על השולחן.

כשראה זאת האיש החוויר כולו, ברגע זה עבר על מלאכה דאורייתא, נטילת נשמה! ולא פחות ולא יותר עשה זאת על שולחנו של הרבי הקדוש! הרבי ראה ושתק. והנה לאחר דקות אחדות התאושש הזבוב פרש כנפיים ועף. כשראה זאת החסיד שמח שמחה גדולה שנמנע מחילול שבת.

אז אמר לו הרבי: היצר הרע דומה לזבוב גם אם אתה משוכנע שמכת המחץ שנתת לו גרמה למותו, הוא עוד רחוק ממוות ועדיין חי ובעוד רגעים אחדים יתעופף כרגיל.

מסקנא: גם אם חשבת לרגע שתוכל 'לישב בשלווה' תדע לך שהיצר בבחינת 'קפץ עליו' בכל רגע.

"הבור ריק אין בו מים": אבל נחשים ועקרבים יש בו. הנה נס ופלא, יוסף הצדיק 'צא מזה, ובוודאי שאין אנו מבינים חשבונות השבטים, אבל לפי שכתוב שלא יכלו לדברו לשלום, בוודאי אם היו מדברים ביחד היו משיגים הרבה.

משל לאדם שהלך לבדו בלילה ונפל לבור. צעק האדם בכל כוחו לעזרה. לפתע הגיע רופא, צעק האדם לרופא בבקשת עזרה אך הרופא שנבהל מעומק הבור זרק לאדם תרופות ואמר לו אם תהיה חולה בבור תיעזר בתרופות. וכך בא הסנדלר שזרק לו נעליים חדשות והקצב שזרק לו בשר טרי. האדם שהתייאש, כמעט ושם סוף לחייו.

לפתע הגיע חברו הטוב ביותר שהיה מחוסר מקצוע, הסתכל לתוך הבור ולהפתעתו הרבה של האדם קפץ פנימה. התחיל האדם לצעוק על חברו בשביל מה קפצת לבור, עכשיו שנינו נמות פה, אך החבר הסתכל על האדם ואמר לו: "אתה חברי הטוב נפלת לבור הנורא הזה אבל אני כבר הייתי בבור הזה ואני יודע את הדרך החוצה בוא אחרי." וכך הוציא החבר את האדם מחוץ לבור.

העזרה בזמנים הקשים ביותר, לא תבוא משום מומחה, אלא מהחברים הטובים באמת.

"ויהי ה' את יוסף...": חסידים מספרים, כשהרב בעל ה"תניא" היה אסיר בגלל הלשנה, וישב בבית הסוהר שבפטרבורג. פעם אחת בא אליו הצאר (אחר מהקצינים הגדולים) בעצמו לחקרו, אולם הצאר לא רצה שידעו מי הוא והתחפש. אבל הרב הכירו מיד, ובירך עליו, שחלק מכבודו, בשם ובמלכות. ההוא התרגז מאוד.

אינני הצאר-אמר-איך אתה מעז להעלות על הדעת שהצאר יבקר בבית האסורים. בגלל ההעזה הזאת לבדה מגיע לך עונש חמור.

גם הקב"ה, מלך מלכי המלכים, בא לבית הסוהר - ענהו הרב. זה פלפול חסידי מעוקם - התפרץ הצאר. שקרא כמה כתבי הלשנה נגד החסידים.

יסלח לי הוד מלכותו - החזיר הרבי בנימוס - זה פסוק מפורש: ויתנהו אל בית הסוהר... ויהי ה' את יוסף... מצאה התשובה חן בעיני הצאר וריכך את יחסו אליו.

"וישכחהו...": בן היה לו לר' מנדל מרימנוב, אביו גדול היה, ואביו הקציב לו שלושה זהובים לשבוע לפרנסת ביתו. טען בנו הנ"ל: בין כה אתה נותן לי למחייתי, תן לי עוד שלושה זהובים ותהיה לי כל הפרנסה. לא! - אמר לו ר' מנדל - אם אתן לך כדי פרנסתך כולה, אטול ממך חלילה.

"וגמליהם נושאים נכאות וצרי ולוט": כתב רש"י למה פירטה התורה מה היה משאם של אותה אורחת ישמעאלים, כדי להודיע מה היא ההנהגה עם הצדיקים, למרות שאין דרכם של ערביים לשאת רק נפט שריחו רע, כאן הזדמן שנשאו בשמים שלא יזק מריח רע. נשאלת השאלה מה אכפת ליוסף אם יש לו כעת ריח רע או טוב, בשעה קשה כזו שמובל אל הבלתי נודע מנותק מכל משפחתו?

משל לילד ששוכב בבית חולים חסר אונים מול הרופאים הצובאים על גביו ולא יודע מה עומדים לעשות עמו ברגע הבא, ולפתע רואה הוא את אימו מציצה אליו בחיוך מחלון הנמצא בגובה החדר, כמה שמחה וחיוזוק מקבל אותו ילד מהצצה זו, הנה יש מי שחושב עליו יש מי שדואג לו, יוסף שרוי בצער ובצרה בין אנשים זרים לא ידע מה יהיה עמו, לפתע מקבל הוא אות מההשגחה העליונה, משהו לא רגיל קרה עמו, יש כאן בשמים במקום נפט, ההרגשה שהקב"ה עמו גם בעת הזאת, חיזקה ואימצה את רוחו גם בשעה קשה כזו.

"כי בן זקונים הוא לו": בעל הטורים כותב כי "זקנים" הוא ראשי תיבות של סדרי משנה: זרעים, קדשים נשים, ישועות (זהו סדר נזיקין שמושיע את האדם מנזק ומלהתחייב ממוון), מועד. כלומר יוסף למד מפי אביו את סדרי המשניות הללו. שואל האמרי אמת זצוק"ל היכן נעלם סדר טהרות? ומדוע לא נזכר? ותירץ שטהרה אדם צריך לעבוד ולעמול, ולקנות בעצמו את טהרת הלב, זה אינו ניתן לידיעה על ידי לימוד מפי האב בלבד. הבא ליטהר מסייעין אותו מן השמים. אבל הפתח האדם צריך לפתוח בעצמו.

"ר"ת מכבי": בספר "חתם סופר" כותב ראשי תיבות על מכבי - מתתיהו כהן בן יוחנן.

"ועשה לו כתנות פסים": ב"בעל הטורים" כותב: "פסים" הם ראשי תיבות פטיפר, סוחרים, ישמעאלים, מדנים. כלומר רמז לכל משברי הים שעברו על יוסף. אומר הרב ט"מ קלויזנר: לקח גדול למדים מכאן, האחים של יוסף קינאו בו על ה"כתנות פסים" המיוחדת שעשה לו אביו ולהם לא, אך לא ידעו מה טמון ב"כתנות הפסים" זו, איזה ראשי תיבות היא מכילה, כל מה שעבר על יוסף. אדם רואה למשל "וילה" יוקרתית או רכב "מרצדס" אצל מישהו ומרים גבה ומקנא, אם היה יודע איזה ראשי תיבות יש ב"וילה" הזו או ב"מרצדס" הזו, היה תכף בורח, ושמוח היטב בחלקו.

"חיה רעה אכלתהו": נגנבה דעתו של יעקב אבינו על שהטעה גם הוא את אביו, והיה זה במידה כנגד מידה, שהרי יעקב הטעה את אביו בשחיטת גדי עזים במקום בשר הצבי שלו חיכה, שכן טעם הגדי כטעם הצבי (רש"י בראשית כז, ט) ואף בני יעקב הטעו את אביהם בשחיטת גדי עזים במקומה של חיה רעה. ומשום כך "ויבך אותו אביו" (פסוק לה), כלומר יצחק בכה על צערו של יעקב, שהרי הוא גרם לכך כיון שנענש על ידו... (חדושי החת"ס על התורה)

"ויסיפו עוד שנוא אותו על חלומותיו": יהודי אחד רצה לרכוש מכונית יוקרתית, אך אשתו התנגדה בנימוק שהדבר יעורר את קנאת הבריות, ויש לחשוש לעין הרע, משלא הגיעו לעמק השווה החליטו לסור למעונו של מרן הרב שטיינמן זצוק"ל ולשאול לחוות דעתו, משהציע את שאלתו שאלו מרן זצוק"ל: אתה יודע את הש"ס בעל פה, השיב האיש, לא, ומסכת אחת אתה יודע בעל פה? - לא, ופרק אחד? - גם לא, אם כך, ענה לו מרן זצוק"ל, אין לך מה לחשוש מעין הרע ומקנאה, אתה יכול לרכוש מכונית יוקרתית ככל שתהיה, במה יקנאו בך אם אפילו פרק אחד אתה לא יודע.

שנאת האחים וקנאתם היתה על מעלות רוחניות, הם חשבו שיוסף רוצה לדחות אותם מלוכות במעלות רוחניות, הם לא קינאו על שזכה ליחס חם ומפנק יותר מאבא, כי עשיר מופלג בנכסי רוח לא מקנא במכוניות!

"וישב את שר המשקים... ואת שר האופים תלה": כותב המשך חכמה זצ"ל: הקב"ה סיבב בהשגחתו שיוסף העתיד למלוך במצרים יפגש כמה ימים בבית הסוהר עם שני הנכבדים משרי המלוכה המצרית שר המשקים ושר האופים, וילמד מהם טכסיסי וגיונוני מלוכה שיהיה לו לתועלת בתפקידו העתידי.

יוסף פתר את חלומות שר המשקים ושר האופים בצורה לא שווה. דהיינו לשר המשקים גילה שבעוד שלושה ימים יחזירוהו על משמרתו כמימים ימימה. ולשר האופים בישר שבעוד שלושה ימים יורידו את ראשו ויתלוהו על עץ ויאכל העוף את בשרו. והשאלה נשאלת מה ראה יוסף בחלום שר המשקים שפתרו לו טובה, ובחלום שר האופים שפתרו לרעה, הרי לכאורה התוכן של שניהם, דומה?

מתרץ המגיד מדובנא בדרך משל. מלך חשוב ונכבד ביקש מצייר המלוכה שיצייר את דמות המלך במלוא הודו והדרו, בגודלו האמיתי, כדי שיוכלו להציבו בכיכר המרכזית של העיר. הצייר עבד על עבודתו ימים וחודשים עד שיצר יצירת פאר. עד שאי אפשר כמעט להבחין אם זהו ציור או המלך בכבודו ובעצמו.

לקחו עבדי המלך את הציור והניחוהו בכיכר העיר. לא עברו מספר דקות ונעמדה ציפור חיה על התמונה והתחילה לנקר במקורה את הפירות שהיו מצוירים על יד המלך. עברו אנשים ושפשפו עיניהם בתמהון: עד כדי כך הציור מושלם שאפילו הציפור אינה מבחינה שהפירות אינם אמיתיים אלא מצויירים! אך המלך החכם אמר: אם הציור כל כך טבעי איך הציפור אינה מפחדת להתקרב ליד האיש- המלך, אות הוא שרק הפירות הצליח הצייר לצייר כטבעי וחי, אבל לא את האדם, והראיה שאין הציפור מפחדת מפניו.

אף כאן כך, כששמע יוסף את שר האופים מספר "והעוף אוכל אותם (את הלחם) מן הסל מעל ראשי" הבין מיד יוסף שאין לפניו אדם חי אלא צל של אדם... על כן אמר לו "בעוד שלושת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך"...

רמז מן התורה: כאשר סופרים בתורה מהמילה "בראשית" עשרים וחמש מילים, מגיעים למילה "אור". רמז לנר חנוכה שהוא בעשרים וחמישה בכסלו. כאשר סופרים עשרים וחמש חניות במסעות בני-ישראל במדבר (שבפרשת מסעי) מגיעים למסע "ויחננו בחשמונה", רמז לחשמונאים שנחו בכ"ה בכסלו. (ברכת חיים)

"וימאן ויעזוב בגדו אצלה וינס...": מאיפה לוקחים כזאת עוצמה? מאין הכוחות? בסך הכל בחור בן שבע עשרה, צעיר וחסון, מסלסל בשערו וממשמש בעיניו, נמצא במצב שאין לו כביכול מה להפסיד, יתום מאמא, מרוחק ודחוי ע"י משפחתו שמכרו אותו תמורת כמה שקי תבלינים זולים המדיפים ריח ערבי-מצרי בלי להניד עפעף, וכעת שווה הוא במצרים ערוות הארץ, מבן זקונים ענוג, הפך הוא בבת אחת למנקה ועוזרת בית אצל איזה שייח ערבי מגושם... והנה סוף סוף יש מישהו שמחכה לו, מישהו שרוצה אותו...

מהיכן שאב יוסף הצדיק את הכוח העצום לזעוק "וימאן" גם במצב כזה ירוד, ועוד במצרים ערוות הארץ?

רעיון נשגב לחינוך הבנים הבליוח מאורי הדורות מתוך סיפור זה: בפרשה זו אנו מוצאים עוד פעם את המילה "וימאן", "ויקומו כל בניו ובנותיו לנחמו, וימאן להתנחם"... מה היה שם?...

אחד עשרה בניו הנותרים של יעקב אבינו, ושתיים עשרה בנותיו, באו ואמרו לו: אבא מה אתה בוכה? תראה איזה שבט יפה הקמת, כולם ראשי ישיבות, ראשי כוללים, מגידי שיעורים, בעלי מוסר, גבירים אגדיים, תומכי תורה, דרשנים מופלגים, ואפילו כמה קנאים יש ביניהם. והבנות, או הן, כולן מנהלות סמינרים ידועים, מרצות מבוקשות, נשות חסד ידועות. אז מה קרה? מתוך עשרים וארבעה ילדים חסר אחד? לא נורא, בכל משפחה יש נפיל אחד, בכל עדר יש כבשה אחת שחורה.

המשיכו ואמרו לו: תן תודה, הרי לסביך אברהם אבינו היה ס"ה בן אחד שהלך בדרך התורה... לאביך יצחק 50% מיוצאי חלציו קוראים להם בכלל מחמוד עבדול ונסראללה... אז מה לך לבכות על אחד מצאצאיך שגר במצרים ערוות הארץ "ולא מניח דתפילין רבינו תם"!!

אבל יעקב אבינו, לא הסכים להתנחם, וימאן... הוא ידע את נפש בנו יקירו שמאחורי הסלסול בשערו ומאחורי החלומות התכופים, מאחורי הכל עומדת נפשו העמוקה של יוסף הצדיק... האבא המשיך להאמין בבן שלו גם במצב שלכאורה היה נראה אבוד, גם במצב שהיה לו את כל הסיבות להתייאש ולהפסיק להאמין שיום יבוא ויוסף יביא לו נחמת... גם במצב כזה הוא דבק באמונה שהאמין בבנו.

אמונה זו שיעקב אבינו האמין בכוחו של יוסף, ה"וימאן להתנחם" של יעקב אבינו, זה נתן את הכוח ל"וימאן וינס" של יוסף הצדיק.

זו הכוונה "דמות דיוקן של אביו נראה לו", האמונה שהאבא האמין בבנו, החום והאהבה שמילאו את נפשו של האבא, על אף ולמרות מצבו, הם אלו שנתנו כוח לבן במצב הירוד בו הוא היה נמצא... כל מילה נוספת מיותרת... (כ"ק מרן אדמו"ר מספינקא שליט"א)

"ותנח בגדו אצלה עד בא אדוניו אל ביתו": רמז לדיני חנוכה בכתוב אחד מן הפרשה בראשי תיבות:

'ותנח' ותדליק נרות חנוכה, **'בגדו':** בין ג' טפחים ל: דו' = י' טפחים, **"אצלה"** ר"ת **אצל הפתח. "עד בא אדוניו אל ביתו"**, מרמז לדין שנרות חנוכה זמנם הוא משקיעת החמה עד שתכלה רגל מן השוק, **עד שיבוא האדון בעל הבית אל ביתו**. [הרב אברהם לסרי שליט"א]

"מה החלום הזה אשר חלמת": כתב רש"י שיעקב אמר ליוסף איך חלמת שאמך רחל תשתחוה לך הרי היא כבר מתה, דורשי רשומות מצאו שהדבר נרמז בפסוק **"אשר חלמת הבא נבוא"** - במילים אלו כתוב **"רחל מתה"**.

"ויהי כאומרה אליו יום יום": כתוב במדרש רבה על אסתר, בני רחל נסיונם שווה, אצל יוסף כתוב "ויהי כאומרה אליו יום יום", ואצל מרדכי (שהוא משבט בנימין) כתוב "ויהי באומרם אליו יום יום", בפשטות הקושי המיוחד שהיה להם כאן הוא שכל יום! היה להם נסיון, במשך זמן ממושך,

אולם רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מעורר נקודה אחרת ועמוקה, שהנסיון הקשה היה אצלם הוא, שאותו נסיון היה יום יום, ולמרות זאת לא הושפעו מאומה, וזה בלתי נתפס, כי בטבע הדברים כשמשפטים לאדם אותו דבר יום יום, משהו כבר משתנה אצלו, ואצל יוסף ומרדכי כתוב שלא הושפעו כלום!.

רב הירש פאלי זצ"ל היה מביא דוגמא לכך מהחיים איך שבכל העולם הכללי הפך משקה הקוקה קולה לחלק מהחיים, אחרי שטיפת מוח של שנים, על הטעם המיוחד שלו. ומזה למד מזה טובה מרובה שאדם מחדיר לעצמו דברי מוסר מחו"ל למרות שנראה לו שלא מושפע, ידע נאמנה שהדברים חדרו לחדרי רוחו ולבבו.

פניני חנוכה: שאל הצדיק רבי יצחק מאיר מגור זצוק"ל: מה טעם אין אנו מוצאים בשום מצוה ממצוות התורה הידור כמו של חנוכה - "מהדרין מן המהדרין". (דהיינו עיקר המצוה הוא - שבעל הבית ידליק כל יום נר אחד. ומהדרין - נר לכל אחד ואחד מבני הבית. ומהדרין מן המהדרין הוא - להדליק כל יום נר נוסף, דהיינו שמוסיף והולך לפי מספר הימים). ענה הרב לפי שאלה אחרת שיש להקשות: מפני מה היו צריכים לנס שידלק פך השמן לשמונה ימים במקום רק ליום אחד. הלא היו יכולים לחלק את השמן שנמצא לשמונה חלקים ולהכין פתילות דקות מאוד? אין זאת אלא משום שרצו להדר במצוה, וחפצו שההדלקה תיעשה בהידור הראוי ככל יום מימי המקדש בשעה שעמד על תילו. ומשום כך אף אנו בשעה שמדליקים נרות חנוכה לפרסם הנס, עלינו לעשות זאת בדרך של "מהדרין מן המהדרין".

תמה הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זי"ע: מדוע אומרים אנו בתפילת על הניסים "מסרת גיבורים ביד חלשים". והלא מתתיהו ובניו ידועים היו חסידים גדולים. ומדוע הם מונים כאן "חלשים"? אלא תירץ הרבי החשמונאים בצדקתם הרבה לא סמכו על כוחם כלל, אלא בטחו בה' ובחסדיו הרבים, והאמינו כי ברצונו ימסור בידם את ממלכת יון האדירה. זו כוונת התפילה "מסרת גיבורים" - אלו הבוטחים בכוחם, "ביד חלשים" - שאינם בוטחים בכוחם אלא בוטחים בה'.

בגמרא (שבת כ"א): **נאמר** כי נתנו חכמים זמן ושיעור לשמן או לנר שידלק, משקיעת החמה עד שתכלה רגל מן השוק. (כחצי שעה), ושואלת הגמרא: לשם מה נתנו חכמים שיעור לזמן ההדלקה? מתרצת הגמרא שיש לשים בנר כמות שמן שתספיק לדלוק בזמן זה, ואף אם יכבה הנר בתוך הזמן יצא ידי חובתו ואינו צריך להדליקה שוב, משום שכמות השמן שהכניס בחנוכה היתה יכולה להספיק לדלוק בשיעור זמן זה. וקשה וכי איזה תועלת יש אם הניח כמות שמן מספקת והלא הנר אינו דולק? אלא לומדים מכאן יסוד גדול לדרך בלימוד התורה. על האדם מצידו להכין את עצמו לעסוק בתורה ככל יכולתו, בכל כוחו ומרצו, כדי לקיים מצוות בוראו, ומן השמים יסייעו בידו שנה התורה תאיר בקרבנו!

מעשה בהרבי ר' העשיל בעל החנוכה התורה כבר בהיותו ילד רך בשנים היה חריף ופיקח, פעם בימי החנוכה אמר המלמד לתלמידיו וביניהם גם הילד העשיל, אם תאמרו לי כמה נרות מדליקים בחנוכה עם השמש, ארשה לכם לצאת מהלימודים הביתה שעה אחת יותר מוקדם מהרגיל. מיד הכריז הילד הפיקח עוד בטרם כילה המלמד את דבריו - ארבעים וארבעה נרות. והראה ממוקרא מפורש (בתהלים כ') "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו", כלומר כשתיקח את המילה "פח" שהוא בגימטריא 88 ותחצה אותו, דהיינו "הפח נשבר" ייצא מספר 44, כמספר הנרות, ועל זה מסיים הפסוק "ואנחנו נמלטנו" - נוכל להימלט ולהשתחרר מוקדם..

על הניסים: מספר רב שלמה ברעוודא זצ"ל, כשהיה בחור צעיר ארע לו נס גלוי וחייני ניצלו, וחשב לעצמו שמרגע זה אני בן אדם אחר לגמרי, עובד את ה' בכל הכח, למחרת לצערו קם באיחור לתפילה, ומאד נפל ברוחו, איך יתכן כזה נס ארע עמי וקיבלתי על עצמי להיות אדם מושלם, וכבר למחרת קמתי באיחור לתפילה היתכן?

בצר לו עלה למעונו של רבינו בעל ה"חזון איש" זצ"ל ותינה בפניו את כל מה שארע, שקע ה"חזון איש" זצ"ל במחשבה ולאחר מכן אמר לו תדע לך כשאדם רואה מול עיניו נס גלוי, מצד השכל הישר היתה צריכה להינטל ממנו הבחירה, כי הרי ראה את הקב"ה מול העיניים, ולכן כדי שעדיין תישאר בידו הבחירה, ועל ידי זה לזכות לחיי עוה"ב, יש כח מיוחד ליצר הרע להכהות לו את רגשותיו ואם לא ימשיך להתחזק ולהתבונן במה שראה לא יעמוד בדרגתו.

כח חנוכה: הגמרא (שבת כא) אומרת: "פתילות ושמונים שאין מדליקים בהם בשבת, מדליקים בהם בחנוכה".

יש כאן רמז, שאפילו נשמות כאלה ("נר ה' נשמת אדם") שהשבת אינה מעוררת אותן, יש בכוחו של חנוכה לעוררן. גם בימי החשמונאים נמצאו רבים מישראל במדרגה רוחנית שפלה מאוד, אולם על-ידי נס חנוכה התעוררו התעוררות גדולה. (רבי מנחם-מנדל מוקוצק)

"להשכיחם תורתך": סיפר הג"ר צבי כהן: 'שאלתי את הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל: אנו אומרים בחנוכה בעל הניסים - "להשכיחם תורתך", מה הפשט הרי היוונים לא נתנו בכלל ללמוד?!' השיב רבי חיים: 'גם אם למדו במסתרים, הרי היוונים טימאו את השמונים, ובני ישראל הקפידו לאכול בטהרה, ממילא לא היה להם לאכול שמן, שהוא סגולה לזכרון'. (נר לשולחן שבת).

"רשעים ביד צדיקים": אמר ר' אלחנן ווסרמן זצ"ל, מובן מדוע רבים ביד מעטים זהו נס, אך מהו הנס ברשעים ביד צדיקים? אין כאן הרי כל חידוש ונס, הרי כך צריך להיות?

והשיב: אלא, הרשע, לעולם חזק יותר מהצדיק, כי הוא משתמש בכלי מלחמה ללא הגבלה וללא כל רסן, הוא הורס ומשחית ללא כל בושה ורחם. ואילו הצדיק, מעשיו מחושבים ואינו נוהג באכזריות ואלימות מיותרת וייתכן שבמלחמה יגבר הרשע על הצדיק שזו היא הרי אומנותו... וראו זה פלא, דווקא הצדיקים ניצחו ב"מגרש הבית" של הרשעים... זהו אכן הנס של מסירת רשעים ביד צדיקים, כי זה הוא כמו מסירת גיבורים ביד חלשים...

סוגיא דחנוכה במסכת שבת: הרה"ק ה'אהבת ישראל' מו"ז ז"ל ניץ זי"ע, אמר רמז מדוע מובאים דיני חנוכה במסכת שבת דווקא, כי חז"ל אמרו (פסחים ק"ב) עשה שבתך חול, אותיות חול מרמזות על ח' ימי חנוכה אשר בהם מדליקים ל"ו נרות ומקומם בעניני 'שבתך'.

קדמי ביטוחים

ר' קדמי בציון רבי טרפון

**המרכז הארצי לביטוחים
ביטוח רכב**

חיים. פנסיה. משכנתא

**תאונות אישיות. אובדן כושר עבודה.
מחלות קשות. בריאות. סיעוד.**

5 דקמ אלל אלט ואקפאליס פיורט

***2770 מתקשרים ומרוויחים...**

לע"נ: ר' משה בר גימול, מרת רחמה בת ביחה, ר'אברהם נתניהו בר אסתר רוזה וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת קלוד מכלוף בן חסיבה מיכל בת רינה ז'קלין בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת ר' יצחק ונונו בן ממו ראובן פרץ בן שמחה רחל בת זהבה ז"ל

לרפואה והצלחת אראלה בת לילי אריאב בן שרה

לרפואה והצלחת אליס ונונו בת קמרה יונה בת אסתר

לרפואה והצלחת אהרון רונן בן אליס ויצחק ונונו ומשפחתו